Thomas <de Aquino>: Summa theologiae: Pars secunda: prima pars

Mainz: Peter Schoeffer, 8. Nov. 1471 Seite 338

opibus inuenitur. q forma inducta est sup na-
turalē potētiam talis materie. sicut in suscitacōne
mortui vita est sup naturalē potētiā talis corpis
et quātū ad h iustificacō impij nō est miraculo-
sa. q naturaliter aīa ē gratie capax. eo enī ipo
qd facta est ad imaginē dei. capax dei est p grām
ut aug. dicit. Tercio mō in opibȝ miraculosis in
uenitur aliqd pter solitū et ɔsuetū ordinē cau-
sandi effectū. sicut cū aliquis infirmus sanitatem
pfectā assequitur subito pter solitū cursū sanacō
nis q fit a natura vel arte. et quātū ad h iustifi-
cacō impij qnqȝ est miraculosa qnqȝ nō. est enī
iste ɔsuetus et ɔīs cursus iustificacōnis ut deo
mouente interius animā hō ɔūtatur ad deū. Pri
mo quidē ɔūsione impfecta ut postmodū ad p-
fectū deueniat. q caritas inchoata meretur au-
geri ut aucta mereatur pfici sicut aug. dicit. qnqȝ
vero tā vehemēter deus animā mouet ut stati p-
fectōnem quandā iusticie assequatur. sicut fuit in
ɔūsione pauli adhibita etiā exterius miraculosa
pstracōne. et ideo ɔūsio pauli tanqȝ miraculosa
in ecclesia ɔmemoratur celebriter. Ad. j. g di
cendū. q quedā miraculosa opa et si sint mino-
ra qȝ iustificacō impij quātū ad bonū qd fit. sunt
tn̄ pter ɔsuetū ordinē taliū effectuū. et ideo plus
habēt de racōne miraculi. Ad. ij. dōm. q non
qncūqȝ res naturalis mouetur ɔtra suā inclina-
cōnem est opus miraculosū. alioquī miraculosū
esset qd aqua calefieret. vel q lapis sursū pice-
retur. s quādo h fit pter ordinē ppe cause q nata
est h facere. iustificare aūt impiū nulla alia cau
sa pt nisi deus. sicut nec aquā calefacere nisi ignis.
et ideo iustificacō impij a deo quātū ad h nō est
miraculosa. Ad. iij. dōm. q sapiām et sciētiā
hō natus est acquirere a deo p ppriū ingeniū et
studiū. et ideo quādo pter huc modū hō sapiēs
vel sciēs efficitur est miraculosū. s grām iustificā-
tem non est homo natus acquirere p suam opa-
cōnem sed deo opante. vnde non est simile.

Deinde ɔsiderādū est de merito qd est
effectus gratie coopantis. Et circa h
querūtur decē. Primo vtrū hō pos-
sit aliquid mereri a deo. Scdo vtrū
aliquis sine grā possit mereri vitā eternā. Ter
cio vtrū aliquis p gratiā possit mereri vitā eter-
nam ex ɔdigno. Quarto vtrū gratia sit pnci
piū merēdi mediante caritate pncipalr. Quī
to vtrū hō possit sibi mereri pmā gratiā. Sexto
vtrū hō possit eā mereri alij. Septio vtrū pos-
sit sibi mereri aliqs repacōȝ post lapsū. Octa
uo vtrū possit sibi mereri augmētū gratie vel ca-
ritatis. Nono vtrū possit sibi mereri finalem
pseuerātiā. Decimo vtrū bona tēpalia cadant
sub merito.

Ad. j. sic pceditur. vidr q hō
non possit aliquid mereri a deo. nullus enī
vidr mercedē mereri ex h q reddit alteri qd de-
bet. s p oīa bona q facimus nō possumus suffici
enter recōpensare deo qd debemus. quī semp am
plius debeamus ut etiam phūs dicit in. viij. eth.
vñ et luc. xvij. dr. cū oīa q pcepta sūt feceritis
dicite sui inutiles sumus q debemus facē fecim9.
ergo hō non pt aliquid mereri a deo. P. ex eo
q aliquis sibi pficit nichil vidr mereri apud eū
cui nichil pficit. s hō bene opando sibi pficit vel
alteri homi. nō aūt deo. dr enī iob. xxv. si iuste e-
geris qd donabis ei aut quid de manu tua susci-
pietur. g hō nō pt aliqd a deo mereri. P. qui
cūqȝ apud aliquē aliqd meretur ɔstituit eū sibi
debitorē. debitū enī est ut aliquis mereti mercedē
rependat. s deus nulli est debitor. vnde dr ro. xj.
quis pior dedit ei et retribuetur ei. g nullus pt a-
liqd a deo mereri. Sȝ ɔtra ē q dr iere. xxxj. est
merces opi tuo. s merces dr qd p merito reddi
tur. g vidr q hō possit a deo mereri. Rñsio. dōm
q meritū et merces ad idē referūtur. id enī mer
ces dr qd alicui recōpensatur p retribucōe opis
vel laboris quasi qddā pciū ipius vnde sicut reddē
iustū pciū p re accepta ab aliquo est actus iu-
sticie. ita etiā recōpensare mercedē opis vel labo-
ris est iusticie actus. iusticia aūt equalitas que
dam est ut ptȝ p phm in. v. eth. et ideo simplicit
est iusticia inter eos quorū est simpliciter equa-
litas. eorū vero quorū nō est simplr equalitas nō
est simplr iusticia. s quidā iusticie modus pt eē.
sicut dicitur quoddā ius paternū vel dominatiuū
ut in eodem li. phūs dicit. et pter h in hijs in
quibȝ est simpliciter iustū est etiā simpliciter rō
meriti et mercedis. in quibus autē est sm quid
iustū et nō simpliciter. in hijs etiā nō simplr est
rō meriti sed sm quid inquantū saluatur ibi iu-
sticie rō. sic enī et filius meretur aliquid a patre
et seruus a dño. manifestū est aūt q inter deum
et hominē est maxima inequalitas. in infinitum
enī distāt. et totū qd est hominis bonū est a deo. vñ
nō pt hominis ad deū esse iusticia sm absolutā eq-
litatē s sm pporcōnē quādā inquātū. s. vterqȝ
opatur sm modū suū. modus aūt et mēsura hu
mane vtutis homi est a deo. et ideo meritū hominis
apud deū esse nō pt nisi sm psuppoicōnē dine or
dinacōnis ita. s. ut id hō ɔsequatur a deo p suam
opacōȝ quasi mercedē ad qd deus ei vtutē opā-
di deputauit. sicut etiā res naturales h cōsequūtur
p ppos motus et opacōnes ad q a deo sūt ordi-
nate. differenter tn̄. q creatura rōnalis seipam
mouet ad agendū p li. arbitriū. vnde sua actō
habȝ rōnem meriti. qd nō est in alijs creaturis.
Ad. j. g dōm. q hō inquātū ppa volūtate fa-
cit illud qd debȝ meretur. alioquin actus iusticie q
quis reddit debitū nō esset meritorius. Ad. ij.
dōm. q deus ex bonis nostris nō querit vtilitatē
s gloriā. i. manifestacōnē sue bonitatis. qd etiam
ex suis opibȝ querit. ex h aūt q eū ɔgnoscim9
nichil ei accrescit s nobis. et ideo meremur aliqd
a deo nō qī ex nostris opibȝ aliquid ei accrescat.
s inquātū pter eius gloriā opamur. Ad. iij.
dōm. q q actō nostra nō habȝ rōnem meriti nisi
ex psuppoicōne dine ordinacōnis non sequitur
q deus efficiatur simpliciter nobis debitor s sibi-
ipi inquātū debitū est ut sua ordinacō impleat.

Ad. ij. sic pceditur. vidr q aliquis sine grā
possit mereri vitam eternā. illud enī homo
a deo meretur ad qd dinitus ordinatur sicut dictū

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-v-85/0338
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt